

VIT HAVA HAVA SJÁLVI SKYLDINA AV STØÐUNI

TEKSTUR ÁKI BERTHOLDSSEN MYND ÁLVUR HARALDSIN

HOYVÍKSSÁTTMÁLIN Landsstýrismaðurin er ikki samdur í, at íslendingar fáa nógv meiri burtur úr Hoyvíkssáttmálanum enn vit fáa. Men fáa vit ov lítið burtur úr, er feilurin eisini hjá okkum sjálvum, sigur hann

Fáa vit ov lítið burtur úr Hoyvíkssáttmálanum, eru tað sjálvi, sum hava okkara part av skyldini.

Tað sigur Jenis av Rana, landsstýrismaður í uttanlandsmálum.

Hoyvíkssáttmálin er ein fríhandilsavtalu ímillum Føroyar og Ísland. Hann kom í gildi í 2006 og er mest vóðfevndi sáttmáli, Føroyar hava vit eitt annað land. Men hann hevur havt ringt orð á sær í Føroyum, tí tað er ofta ført fram, at samstundis sum vit hava latið føroyska marknaðin upp á víðan vegg fyri íslendingum, seta íslendingar allar móguligar forðingar í vegin fyri at føroysk virki fáa atgongd til íslenska marknaðin.

Jenis av Rana sigur, at kjarnin í Hoyvíkssáttmálanum er, at tað er ikki loyvt hjá íslendingum og føroyingum at gera mun á íslenskum vørum og tænastum.

– Tað merkir, at vilja føroyingar hava atgongd til íslenska marknaðin, skulu føroyskar fyrirkur lúka somu krøv í Íslandi sum tær íslensku fyrirkurnar skulu lúka.

Og vilja íslenskar fyrirkur gera seg galdandi á føroyska marknaðin, skulu tær lúka somu krøv, sum føroyskar fyrirkur skulu lúka.

Hetta er fyri, at kappingin í báðum londunum skal vera á jøvnum føti.

Men Jenis av Rana sigur, at veruleikin er, at á summum økjum lúka føroyskar fyrirkur, sum vilja sleppa á íslenska marknaðin, ikki tær treytir, sum íslenskar fyrirkur lúka.

– Tað er orsøkin til, at føroyskar fyrirkur ikki sleppa fram at á íslenska marknaðinum, sigur hann.

Tvey dømi

Jenis av Rana nevnr tvey dømi, har føroyskar fyrirkur ikki sleppa fram at á íslenska marknaðinum tí at tær ikki lúka treytirnar.

Í byggivinnuni er tað eitt krav í Íslandi, at entreprenorar, sum bjóða upp á arbeiðið har, hava eina meistarlæru, har teir hava nomið sær kunnleika um mvg skipanina, um blámusopp og annað.

– Teir entreprenorar í Føroyum, sum lúka hesar treytirnar, hava líka rúmar ræsur at bjóða upp á arbeiði í Íslandi sum íslenskar fyrirkur hava, sigur Jenis av Rana.

Men í Føroyum hava vit ikki eina skipan við meistarlæru, og Jenis av Rana sigur, at ein trupulleiki í

hesum sambandi, er, at føroyskir arbeiðsgevarar hava víst øllum ætlanum fum at skipa eina meistarlæru í Føroyum, frá sær, og tí er tað aldrin sett í verk.

Men hann leggur afturat, at hann hevur fingið ábendingar um, at føroyskir arbeiðsgevarar hava broytt hugsan á hesum øki so at teir nú fegin vilja hava eina meistarlæru í Føroyum.

**Tær treytirnar
lýkur landbún-
aðurin í Fø-
oyum ikki, og
tí fáa vit ikki
bjóðað før-
oyskar land-
búnaðarvørur
fram í Íslandi**

– Og tað er eitt mál, vit nú eru farin at arbeiða við, og tá ið tað er sett í verk, kunnu føroyskir entreprenorar bjóða eg fram í Íslandi á jøvnum føti við íslenskar entreprenorar, sigur Jenis av Rana.

Hann sigur, at umleið sama støða ger seg galdandi hvat

landbúnaðarvørur viðvíkar.

Ført hevur verið fram, at tá ið vit vilja sleppa at selja íslenskar landbúnaðarvørur til Íslands, er tað sum at smekka høvdið í ein vegg, tí íslendingar eru hvørki til at høgga ella stinga í.

Hinvegin flóta handilshillar og kølidiskar í Føroyum yvir av íslenskum landbúnaðarvørum.

Jenis av Rana staðfestir, at í Íslandi skal landbúnaðurin, og tey virkini, sum fáast við landbúnaðarvørur, lúka tær treytir, sum ES setir til slíkt virksemi.

– Tær treytirnar lýkur landbúnaðarurin í Føroyum ikki, og tískil fáa vit heldur ikki bjóða føroyskar landbúnaðarvørur fram á íslenska marknaðinum.

Og Jenis av Rana sigur, at hóast hetta er ein atfinning, sum tey, ið fáast við landbúnaðarvørur í Føroyum, hava ført fram í fleiri ár, hevur trýstið frá føroyska landbúnaðinum eftir at fáa broytingar á hesum øki, kortini ikki verið so hart, at politiski myndugleikin hevur gjørt nakað serlig við tað.

Men hann sigur, at hetta er eisini eitt mál, sum ætlanin er at taka upp við tí endamáli at laga føroyska lóggávu til, soleiðis at føroyskur landbúnaður eisini fær atgongd til marknaðin í Íslandi.

Landsstýrismaðurin sigur, at royndirnar vísa, at tað tekur minst hálvtannað ár laga slíkar lógir og reglur til, umframt at tað eftirlitið, sum krevst, kostar nakað av pengum um árið.

Tað hevur verið nevnt, at eftirlitið kostar tvær milliónir um árið, men summi siga, at tað er væl minni enn tað.

– Higar til hevur politisk undirtøka ikki verið fyri at seta neyðugu játtanina av til at laga lógir og reglur til, soleiðis at ES krøvini verða gingin á møti, men nú hava vit tikið arbeiðið upp, sigur hann.

Eru í samráðingum

Hinvegin hevur Mjólkarvirkið Búnaðarmanna, MBM, ført fram, at tey hava roynt at sleppa á íslenska marknaðin í Íslandi, men tað hevur ikki verið hugsingar um tað, tí íslendingar hava sett forðingar í verk fyri tí.

Jenis av Rana sigur, at nú fer hann á fund við MBM fyri at fáa greiði á, hvat tað, heilt ítøkiliga, er, sum liggur í buktini, og fyri at vita um tað eru aðrar forðingar, enn tað at føroyska lógarvirkið ikki er lagað til ES-krøvini.